Ingebracht stuk voor de raadsleden van de gemeente Tytsjerksteradiel re Sonac Burgum

Sonac Burgum is belangrijk voor werkgelegenheid in het dorp Burgum en omgeving thans ca 110 medewerkers.

Het is alom in de pers te lezen dat Biogas-installaties op dit moment vaak ergens een probleem laten zien: laatstelijk vanwege amfetamine in het digestaat, omdat de aangeleverde materialen door een deel van de bevolking al dan niet opzettelijk verontreinigd worden. Hoe denkt Sonac dit soort verontreinigingen te voorkomen, daar waar ook gesproken wordt over een steekproefsgewijze controle.

De hieronder staande punten worden door mij hoofdzakelijk bekeken uit het oogpunt van toxicologische en omgevings/milieu-aspecten. Wat betekenen vervoer en uitstoot op de korte en lange termijn. Over welke stoffen spreken we? **Zijn al die stoffen bekend**? Hoe worden de hoeveelheden, die uit de schoorstenen uitgestoten worden, gemonitord? Wordt er dan in de schoorstenen gemeten? Gebeurt dat volcontinue(24/7) zodat direct kan worden ingegrepen wanneer er iets fout gaat, of eens per week/maand/jaar? Wanneer we lezen dat er een debiet (aantal m^3 uitgepompte lucht) van 60000 m^3 voorzien wordt en waarvan door uitbreiding van de installatie de temperatuur van deze lucht zal gaan stijgen van 24°C naar 30°C moeten we spreken van een extra forse thermische belasting van de omgeving. Wanneer we op een heleboel van bovenstaande vragen geen **zeker** antwoord hebben, steken we dan de kop in het zand en laten de boel de boel en zien wel waar het schip strandt?

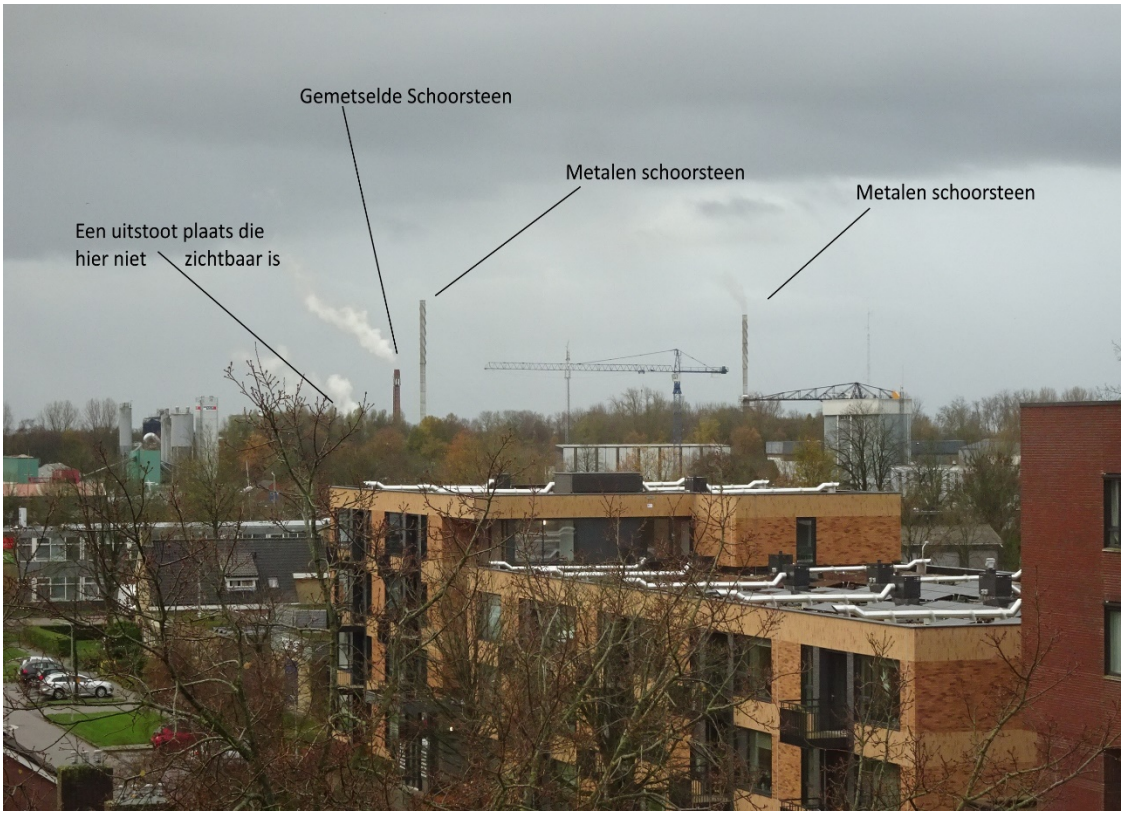
Wat in alle rapporten ontbreekt is een GARANTIE voor onze inwoners dat er geen extra geurhinder en vermeerdering van lawaai en CO_2 zal ontstaan. Er worden wel veel aannames en verwachte ontwikkelingen en mogelijke wijzigingen aangegeven.

Omschrijvingen:

- Geur: welke specifieke stoffen veroorzaken deze geur(en). Is de toxiciteit van deze stoffen bekend? Is er bekend wat deze mogelijk toxische stoffen op (langere) termijn voor de volksgezondheid betekenen. Wanneer dit niet of onvolledig bekend is moet het adagium gelden: bij twijfel NIET doen. De vaak genoemde NO_2 is bekend om zijn geur.
- Hoe beoordeel je geur? Er is een objectieve Europese geureenheid ou_E gebruikt. In het rapport van Olfasense (2.5.2) wordt gesproken over de schoorsteen van de BHV-fabriek. (BHV: Bloed, Haren en Veren) Ik citeer: “Voor de gemetselde schoorsteen van de BHV-fabriek werd in het rapport uitgegaan van een geuremissie van 1080 ou_E /h. Dit is dus geen vast getal maar een aanname.” Verder citaat: “In het geurrapport bij de aanvraag van de revisievergunning werd ervan UITGEGAAN (geen gemeten getal) dat de aangevraagde toename van de verwerking tot 700.000 ton géén consequenties zouden hebben voor de geuremissie van de schoorsteen van de BHV-fabriek” einde citaat.
- Bij het gebruik van de 4 traps chemische wasser zou een reductie van de geur van 80% haalbaar. Bij het zusterbedrijf in SON zou 92% gehaald zijn. Vraag: is dat precies dezelfde installatie, die onder precies dezelfde omstandigheden qua plaats in de omgeving en ten opzichte van de windrichting naar omliggende bewoning , werkt? Er blijft dus hoe dan ook nog een hoeveelheid geurcomponent over in de grootte van 12-20%. Aan het eind van 2.5.2 (Olfasense) wordt gesproken over gemiddelde geurconcentraties: de vraag is wat zijn de absolute geurconcentraties en hoeveel giftige stoffen worden er dan op de omgeving uitgestrooid bij een licht briesje. Het gebruiken van een rekenkundig gemiddelde gemeten over verschillende bedrijven in verschillende landen lijkt mij geen wetenschappelijke

conclusie over effecten in de toptijden van uitstoot en bij ongunstige omstandigheden en de daaraan gekoppelde gevaren.

- Als ik dan ook nog de conclusie van dit deel van het rapport lees :"de totale geuremissie van de schoorsteen BHV zal daarmee op 1080+ 160=1240 ou_E. komen ". Daarbij wordt de reeds bestaande uitstoot over de 3 of 4 andere schoorstenen gemakshalve buiten beschouwing gelaten.

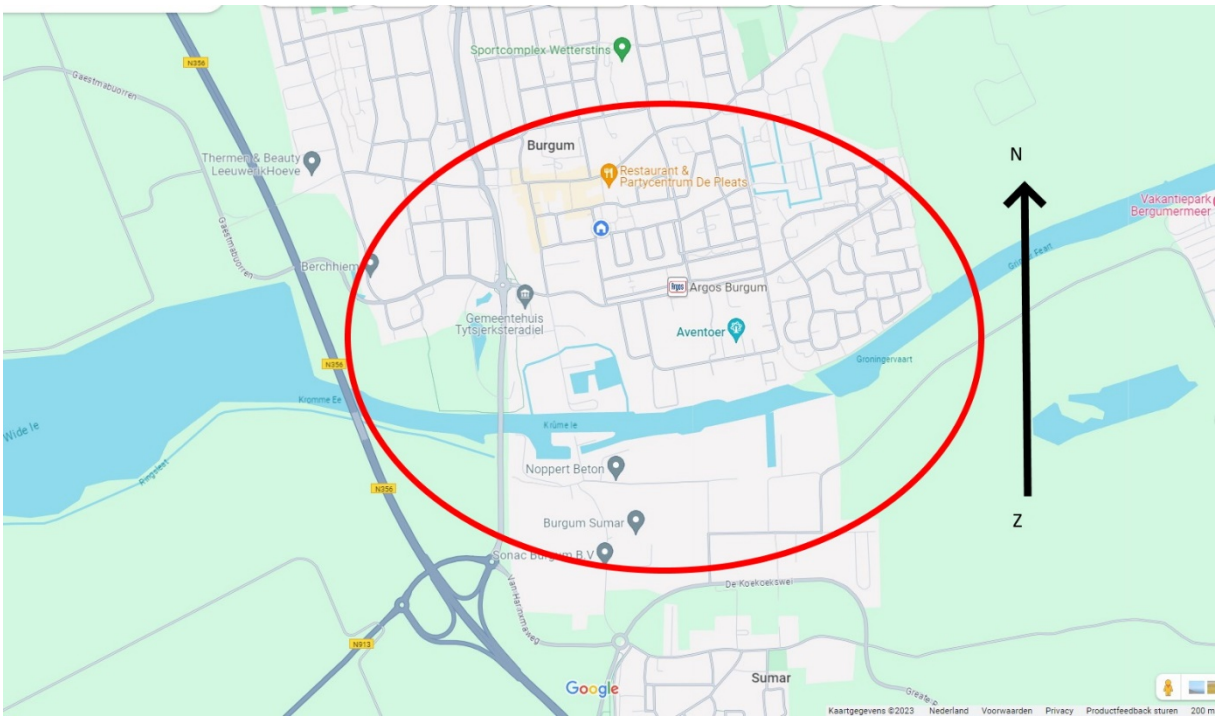

- Daaraan worden termen als "aanvaardbaar" en "acceptabel" gekoppeld. Welke waarden heeft de gemeente Tytsjerksteradiel verbonden aan het hierbij passende "Activiteitenbesluit art.2.7.a lid 3" en hoe worden deze waarden getoetst en op welke momenten. Wanneer de fabriek niet draait en er dus weinig emissie is dan zal het allemaal wel meevallen. Dat geldt tevens wanneer er een forse wind staat, omdat de stank wel snel verspreid en daarmee verdund wordt. Maar wat is de geuroverlast in het geval, dat er een lichte zuidwestelijke wind staat en de fabriek op volle toeren draait en 3 of 4 witte rookpluimen uitstoot. Het kan noch mag zo zijn dat er een vergunning afgegeven zal worden die gebaseerd is op gemiddelden. De geurhinder ontstaat bij het maximum en is dan niet te harden en dat dient voorkomen te worden.
- Volledig stoken van vergunde stoomketels op vet (hoe aangevoerd ten koste van hoeveel extra CO_2 ?) is nu nog gelimiteerd door de geur- en luchtemissies in de vigerende revisievergunning (WAbo). Betekent dit dat we meer geuroverlast kunnen gaan verwachten? Gaan we terug naar vroegere tijden, dat we in de zomer niet buiten konden zitten vanwege de stankoverlast? Dit betekent dan ook, dat de stank opnieuw in de woningen binnendringt, die in de richting van de wind (85% ZuidWest) liggen. In dat gebied zijn nogal een groot aantal woningen gelegen die allemaal potentieel hinder gaan ondervinden van uitbreiding stank. Is geen reclame voor woningzoekenden in ons dorp.
- Ook wordt in het rapport van Haskoning m.e.r. aanmeldnotitie onder 2.5.1 (BH7896-IB-RP-230217-1) aangegeven dat er ook nog andere afvalstoffen verwerkt zullen gaan worden.

Welke stoffen zijn dat? In de aanvraag veranderingsvergunning BH7896-IB-RP-230327-0919 worden een aantal van deze stoffen benoemd. Niet elders genoemd. Wat betekent dit voor uitstoot?

- Vervoersstromen gekoppeld aan CO_2 uitstoot: wanneer er mogelijk de volledige jaarcapaciteit van 700.000 ton (is reeds vergund maar wordt nu nog niet gebruikt) wordt gebruikt dan zou dat betekenen alleen al door de aanvoer (30 ton per vrachtwagen) een aan- en afrijden van ruim 23000 vrachtwagens. Wordt de daarbij gepaard gaande CO_2 uitstoot gecompenseerd? Zo ja hoe? Hierbij is nog geen rekening gehouden met de afvoer van de kant en klare producten. In de rapporten wordt aangegeven dat men verwacht dat er 60.000 vrachtwagenbewegingen komen met daaraan gekoppelde CO_2 uitstoot en toename van de verkeersdruk door het dorp.
- Uitbreiding met Groen Gas installatie: doelstelling is vermindering van kosten aardgas. De opmerking in het stuk Ruimtelijke Onderbouwing Groen Gas Installatie Sonac Burgum citaat: " onder 2 1e alinea: dat beschikbaar komt voor onze regio . Wordt er niets van de door het bedrijf zelf geproduceerde aardgas gebruikt? In het rapport BH7896-IB-RP-230217-1 blz. 20 wordt aangegeven dat er 14.000.000 m^3 biogas aan het aardgasnet zal worden geleverd. Zelf gebruiken ze 22.000.000 m^3 ; mag ik dit zo lezen dat ze een deel van hun groengas zelf gebruiken of wordt alles het aardgasnet ingestuurd en kopen ze dat (vast duurdere) aardgas wat ze gaan gebruiken weer in?
- Plaatsing van een DeNOx installatie: deze installatie haalt ca 85% stikstofoxiden uit de rookgassen waaronder ook de sterkruikende NO_2, maar de resterende 15% wordt wel in ons milieu gepompt.
- Volledig stoken op vet : vraag hoe worden de grondstoffen(rest kadavermateriaal) aangevoerd en hoeveel stank levert dat op? Rijdt u wel eens achter een kadaverauto aan? Ook slachtafval categorie2 gaat stinken na een aantal dagen gelegen te hebben.
- Er is sprake van een fakkelinstallatie met een bouwhoogte van "slechts" 14 m : wat verstookt of verfakkelt dit apparaat en hoeveel CO_2 komt daarbij vrij? Komen er ook nog andere rookgassen bij vrij als bv NOx gassen? Zo ja, wat gebeurt er met deze rookgassen? Komen ze bij ons in het milieu? Hoeveel hinder heeft de omgeving ervan omdat door de geringe hoogte eventuele verspreiding ook minder is en plaatselijk een hogere concentratie teweeg brengt.
- Hoe wordt de CO_2 uit de groengas installatie opgeslagen: gekoeld tot vloeibaar CO_2. Waar wordt de benodigde energie voor het vloeibaar maken uit gehaald? Gaat dat ten koste van de hoeveelheid aardgas(biogas) die eventueel aan het aardgasnet geleverd zal worden? Hoeveel blijft er dan nog over behalve mooie woorden?
- Olfasense: In het rapport, dat **alleen** de invoering van de groengas installatie bespreekt, wordt gesproken over de behandeling van het biogas, die uit de twee vergisters en de navergister komt. De behandeling bestaat uit vochtafscheiding, zuivering van het zeer giftige zwavelwaterstof en VOC (Vluchtig Organisch Koolstof) verwijdering. Deze techniek heeft tot doel om resterende koolstofverbindingen te oxideren tot koolzuur (CO_2). Er wordt dus alleen maar gesproken over de **toevoeging**, de bestaande situatie wordt buiten beschouwing gelaten, maar zorgt nu al voor geuroverlast.
- Rapport Olfasense onder 4 Samenvatting en Conclusie blz. 12: Wanneer de kwaliteit van het rapport afgemeten kan worden aan de kwaliteit van de optelling, zoals die geschreven is bij de totale geuremissie waarbij 1080 +200 een getal op moet leveren **van 1.240,** dan kan het gehele rapport direct wel in de kachel gegooid worden en verliest daarmee geheel zijn waarde.

- Wanneer dit vergistingsproces afgehandeld is en er zuiver (?) biogas gemaakt is wordt er THT, tetrahydrothiofeen aan toegevoegd om het gas de bekende gasreuk te geven. Van THT zijn de volgende gegevens bekend: THT is een gemakkelijk ontvlambare vloeistof (gegevens uit de GESTIS Stoffdatenbank), de damp vormt **explosieve** mengsels met lucht, er bestaat acuut en chronisch gevaar voor de volksgezondheid, de vloeistof is gevaarlijk voor waterrijke omgeving zoals de omgeving van Sonac.
- Na de vochtafscheiding resteert digestaat, wat gedroogd wordt in een banddroger. De daarbij toegepaste luchtstroom (60000 m3/uur) neemt de geurcomponenten mee en wordt via 4 trappen (water, zwavelzuur, chloorbleekloog en natronloog, deze laatste drie zijn giftige en gevaarlijke stoffen. Hoe worden die aangevoerd en onder welke veiligheidsvoorwaarden?) verder behandeld. Hoeveel geurstoffen blijven er na behandeling nog over? De lucht die hierna overblijft wordt via de BVH-fabrieksschoorsteen in het milieu gestoten.
- In alle bovenstaande gevallen wordt ervan uit gegaan dat alle onderdelen van het gehele complex volgens plan werken. Echter wat gebeurt er wanneer er ergens een calamiteit in het proces ontstaat (volgt de u de landelijke berichten maar: het gebeurt vaker dan je denkt). Wat zijn dan de procedures: moet Burgum geheel of deels ontruimd worden vanwege aanwezigheid van toxische en brandgevaarlijke producten, die in het bedrijf toegepast worden of vanwege stoffen die door een brand op het complex ontstaan. Ik herinner u in dit verband aan de brand bij Sonac in 2020.
- Er is in alle rapporten nergens gesproken over de soort en aard van de uitgestoten stoffen en de toxiciteit ervan. Is er ooit een analyse van de uitstoot van de vier schoorstenen uitgevoerd? Zo ja, wat heeft dat voor resultaten opgeleverd? Waarom worden die niet bekend gemaakt?
- Er wordt daarom ook op geen enkele manier gesproken over de effecten van deze uitstoot op de korte en lange termijn voor de bevolking van Burgum die in het “rookgebied” wonen.
- De in het rapport van Haskoning (m.e.r.) BH7896-IB-RP-230217-1 blz. 13 wordt aangegeven onder 2.5.6 dat de AWZI een hoog zuiveringsrendement heeft. Dat stelt enigszins gerust maar laat tevens ruimte voor de conclusie, dat er nog vervuild water in het van Harinxmakanaal wordt gedumpt. Lekker voor de vogels en vissen die daar leven.
- In ditzelfde rapport onder 3.8 wordt gesproken over het gebruik van grondwater. Is dat hetzelfde water waar ons drinkwater van gemaakt wordt en waarvan de verwachting is dat di steeds moeilijker in de gevraagde hoeveelheden aan te leveren valt door Vitens. Het zelfde geldt voor de opmerking dat ons kostbare leidingwater ook nog voor een aantal toepassingen in het complex zal worden gebruikt/misbruikt(?).

Het gebied wat in meer of mindere mate hinder zal ondervinden van toename geuroverlast. Hierbij is gerekend met de meest voorkomende windrichting zuid en ZuidWest. In een aantal gevallen zullen ook de inwoners van Sumar hinder ondervinden van de geuruitstoot.

Conclusie: ik wens de raadsleden wijsheid toe bij het nemen van een beslissing over bovengaand onderwerp, die in het belang is van Burgum en zeker in het belang is van de bewoners van Burgum voor zover het hun leefbaarheid omgeving en reukoverlast aangaat.